

Dosarul nr. 3ra-1154/17

Instanța de fond: Judecătoria Comrat – V. Hrapacov

Instanța de apel: CA Comrat – G. Colev, A. Curdov, M. Galupa

DECIZIE

22 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curtii Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Iulia Sîrcu,
Ion Druță, Mariana Pitic,
Luiza Gafton, Maria Ghervas,

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza civilă la acțiunea Olesei Terzi împotriva Inspectoratului General
pentru Situații de Urgență, Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea la
stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației pentru perioada aflării în concediu
prenatal și postnatal,

împotriva deciziei Curtii de Apel Comrat din data de 08 iunie 2017, prin care
s-au respins cererile de apel depuse de către Olesea Terzi și Casa Națională de
Asigurări Sociale, s-a menținut hotărârea Judecătoria Comrat din data de 23 ianuarie
2017,

CONSTATĂ:

Olesea Terzi la data de 04 aprilie 2016 s-a adresat cu cerere de chemare în
judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Inspectoratului General
pentru Situații de Urgență (succesor în drepturi și obligații civile al Serviciului
Protecției Civile și Situații Excepționale) și Casei Naționale de Asigurări Sociale (*în
continuare CNAS*) privind obligarea la stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației
pentru perioada aflării în concediu prenatal și postnatal cu o durată de 126 zile în
legătură cu nașterea fiului xxxxx, reieșind din venitul mediu lunar asigurat al soțului
Ivan Terzi și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 2 000 lei(f.d. I, vol.I).

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că soțul acesteia Ivan Terzi
începând cu data de 08 mai 2009 este angajat al Inspectoratului General pentru
Situații de Urgență. Potrivit certificatului nr. 340 din 01 octombrie 2012 acesta deține
funcția de salvator superior, conducător auto al Serviciului căutare – salvare al
Schimbului de Serviciu al Detașamentului Salvatori și Pompieri Comrat.

Potrivit certificatului medical seria 10, nr. 452713 din data de 28 septembrie
2015 Olesea Terzi s-a aflat în concediu medical prenatal și postnatal, începând cu
data de 28 septembrie 2015 și până la data de 31 ianuarie 2016 – 126 zile
calendaristice. La data de xxxxx s-a născut fiul xxxxx.

În opinia acesteia se consideră îndreptățită să solicite stabilirea, calcularea și
achitarea indemnizației pentru perioada aflării în concediu prenatal și postnatal din
venitul mediu lunar asigurat al soțului Ivan Terzi, la întretinerea căruia se află.

Prin hotărârea Judecătorei Comrat din data de 23 ianuarie 2017 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată, s-a obligat CNAS de a stabili, calcula și achita indemnizația pe perioada aflării în concediu prenatal și postnatal cu o durată de 126 zile, reieșind din venitul mediu lunar al soțului Ivan Terzi, s-a încasat din contul CNAS în beneficiul Olesei Terzi suma de 1 000 lei cu titlul de compensare a cheltuielilor de judecată, în rest pretențiile au fost respinse (f.d. 62, 73-80, vol. I).

Curtea de Apel Comrat prin decizia din data de 08 iunie 2017 a respins ca fiind neîntemeiate cererile de apel depuse de către Olesea Terzi și CNAS, a menținut hotărârea Judecătorei Comrat din data de 23 ianuarie 2017 (f.d. 130,131-137, vol. 1I).

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la data de 25 august 2017 CNAS a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii (f.d. 169-171, vol.I).

În motivarea recursului recurenta a indicat, că la emiterea deciziei instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, a încălcat și aplicat eronat normele de drept material.

Potrivit Legii nr. 289- XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale „soția aflată la întreținerea soțului asigurat beneficiază de dreptul la indemnizația de maternitate în cazul în care soțul confirmă stagiul de cotizare specificat în lege.

La caz, soțul reclamantei Ivan Terzi este angajat al Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, iar potrivit Legii bugetului asigurărilor sociale de stat acestuia nu i s-a calculat contribuții în bugetul asigurărilor sociale de stat, respectiv nu întrunește stagiul necesar de cotizare și nu sunt persoane asigurate din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Astfel, Olesea Terzi nu poate beneficia de indemnizația de maternitate din bugetul de asigurări sociale gestionate de către CNAS.

La data de 31 octombrie 2017 Inspectoratul General pentru Situații de Urgență a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat, cu menținerea deciziei instanței de apel (f.d. 181-183, vol. I).

În conformitate cu art. 434 alin. 1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Comrat a fost pronunțată la 08 iunie 2017, expediată părților prin intermediul oficiului poștal la data de 10 iulie 2017, recepționată de către reclamantă la data de 12 iulie 2017 (f.d. 141, vol.I).

În aceste circumstanțe recursul depus de către CNAS la data de 25 august 2017, se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. 2 CPC după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 01 noiembrie 2017 a considerat recursul admisibil.

În conformitate cu art. 441 CPC, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Potrivit art. 442 alin. 1 CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 445 alin.1, lit. b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu criticile formulate în recurs, materialele cauzei și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de către CNAS întemeiat și care urmează să fie admis din considerentele ce preced.

În conformitate cu art. 118 alin. 3 CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Potrivit art. 130 alin. 1-3 CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

În conformitate cu prevederile art. 3, alin. 1, lit. a) al Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de: a) autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi.

Conform art.17 alin.1, lit. a) al Legii contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

Potrivit art. 26 al Legii contenciosului administrativ actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care:

- a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii;
- b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței;
- c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Obiect al litigiului în prezenta speță este stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației pentru perioada aflării în concediu prenatal și postnatal al Olesei Terzi reieșind din venitul mediu lunar asigurat al soțului Ivan Terzi, angajat al Inspectoratului General pentru Situații de Urgență. Pretențiile sunt întemeiate în baza Legii contenciosului administrativ, Legii Serviciului Protecției Civile și Situații Excepționale (în vigoare la momentul apariției riscului asigurat), precum și a Legii privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

Aplicabilitatea legilor respective la caz rezultă din următoarea situație de fapt.

Potrivit certificatului medical seria 10 nr. 452713 din data de 28 septembrie 2015 Olesea Terzi s-a aflat în concediu medical prenatal și postnatal, începând cu data de 28 septembrie 2015 până la 31 ianuarie 2016 - 126 zile calendaristice. La data de xxxxx s-a născut fiul xxxxx. Astfel, aceasta solicită stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației pentru perioada aflării în concediu prenatal și postnatal reieșind din venitul mediu lunar asigurat al soțului Ivan Terzi, care începând cu data de 08 mai 2009 activează în cadrul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență.

Instanțele au adoptat soluțiile sus- menționate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră hotărârile adoptate de instanțele ierarhic inferioare incorecte din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 123 alin. 1 în colaborare cu art. 124 alin. 1 Codul Muncii „concediul medical plătit se acordă tuturor salariaților și ucenicilor în baza *certificatului medical* eliberat potrivit legislației în vigoare. Femeilor salariate și ucenicilor, *precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților*, li se acordă un concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice (în cazul sarcinilor cu 3 și mai mulți feți – 112 zile calendaristice) și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii – 70 de zile calendaristice), plătiindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art.123 alin.2”.

Potrivit art. 16 alin.5 al Legii nr.289-XV din 22 iulie 2004 (în vigoare la momentul apariției riscului asigurat) „se consideră că soția se află la întreținerea soțului asigurat dacă pe parcursul a 9 luni consecutive premergătoare lunii acordării concediului de maternitate nu a fost încadrată în niciuna dintre situațiile prevăzute la art.4 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale sau dacă și-a pierdut statutul de asigurat în această perioadă din motive ce nu i se pot imputa (art.86, alin.(1), lit.b), c), d), f), x) și y) din Codul muncii), fapt confirmat prin carnetul de muncă și prin declarația scrisă pe propria răspundere că nu este persoană asigurată.”

Astfel, la caz s-a constatat, că Olesea Terzi la momentul apariției riscului asigurat se afla la întreținerea soțului Ivan Terzi, fapt confirmat prin certificatul nr. 390 din 01 februarie 2016 eliberat de primăria satului Dezghingea, certificatul nr. 93 din 02 februarie 2016 eliberat de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (f.d. 7-8, vol.I)

Potrivit art. 5 alin. 1, lit. d) al Legii nr. 289 – XV din data de 22 iulie 2004 indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale „asigurații din sistemul public de asigurări sociale au dreptul la următoarele prestații: [...] indemnizație de maternitate”.

Prin asigurat se înțelege – persoană fizică aptă pentru muncă, cu domiciliul sau reședința în Republica Moldova, având obligația de a plăti contribuții de asigurări sociale în vederea beneficierii de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege.

Prin urmare, persoanele asigurate precum și soțiile aflate la întreținerea soților au dreptul la stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației de maternitate.

În conformitate cu prevederile art. 30 al Legii Serviciului Protecției Civile și Situații Excepționale nr. 93 – XVI din 05 aprilie 2007 (*în vigoare până la data de 07 iulie 2047*) „colaboratorii Serviciului sunt supuși asigurării obligatorii de stat în condițiile și în modul stabilit de legislație”.

Potrivit art. 31 al aceleiași Legi (*în vigoare până la data de 07 iulie 2017*) „concediul de maternitate, inclusiv pentru soția colaboratorului Serviciului care se află la întreținerea acestuia, [...] se acordă conform dispozițiilor generale. Baza de calcul și cuantumul indemnizațiilor acordate pentru perioada aflării în concediile prevăzute la alin. 1) se stabilesc în modul și condițiile prevăzute de Legea nr.289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, similar persoanelor asigurate. Indemnizațiile acordate pentru perioada aflării în concediile prevăzute la alin. 1) *se plătesc la locul de serviciu al colaboratorului Serviciului din bugetul de stat*”.

În această situație, dat fiind faptul că Olesea Terzi, care se află la întreținerea soțului Ivan Terzi, care activează în cadrul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, nu poate fi discriminată și nu-i pot fi încălcate drepturile sale de a beneficia de indemnizația de maternitate.

Colegiul conchide că conform prevederilor legale citate, angajații Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, drept persoane supuse asigurării de stat obligatorii, precum și a soțiilor aflate la întreținerea soților, beneficiază de indemnizația de maternitate, în baza documentelor perfectate de către serviciile de specialitate și din mijloacele Inspectoratului General pentru Situații de Urgență.

În conformitate cu prevederile art. 7, alin.1, 13 al Legii nr.289-XV din 22 iulie 2004 „baza de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale prevăzute la art.5 alin.(1) lit.a), b), **d**) și g) și art.15 alin.1, lit. a) o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, venit din care au fost calculate contribuții individuale de asigurări sociale. Indemnizația de maternitate acordată soțiilor aflate la întreținerea soților asigurați o constituie venitul mediu lunar asigurat al soțului, determinat în condițiile prezentului articol”.

Potrivit art. 16 alin. 4 al Legii nr.289-XV din 22 iulie 2004, „cuantumul lunar al indemnizației de maternitate este de 100% din baza de calcul stabilită conform art.7”.

Prin urmare, Olesea Terzi beneficiază de indemnizația de maternitate în cuantum de 100% din venitul mediu lunar al soțului Ivan Terzi și care urmează a fi calculată și achitată din bugetul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență.

De asemenea, instanța de recurs a reținut, că Olesea Terzi la depunerea cererii de chemare în judecată a solicitat și încasarea cheltuielilor de judecată, pretenție care a fost admisă parțial de instanțele de judecată, însă, incorect a fost dispusă încasarea din contul CNAS, ori potrivit art. 96 CPC instanța judecătorească *obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile*”.

Reieșind din cele expuse, instanța de recurs conchide, că decizia Curții de Apel Comrat din 08 iunie 2017 și hotărârea Judecătoreiei Comrat din data de 23 ianuarie 2017 este pasibilă casării din considerentul aplicării și interpretării eronate de către acestea a normelor legale.

Reieșind din cele menționate și având în vedere faptul, că circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță și de instanța de apel, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară de dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a adopta o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 445 alin. 1, lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se admite recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia Curții de Apel Comrat din data de 08 iunie 2017 și hotărârea Judecătoria Comrat din 23 ianuarie 2017 și se emite o hotărâre nouă, prin care se admite cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Terzi parțial.

Se obligă Inspectoratul General pentru Situații de Urgență să-i stabilească, calculeze și achite Olesei Terzi indemnizația pentru aflarea în concediu prenatal și postnatal, timp de 126 zile calendaristice, în perioada de la 28 septembrie 2015 până la 31 ianuarie 2016, reieșind din venitul mediu lunar asigurat al soțului Ivan Terzi.

Se încasează din contul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență în beneficiul Olesei Terzi suma de 1 000 (una mie) lei cu titlul de cheltuieli de judecată suportate pentru acordarea asistenței juridice.

În rest pretențiile se resping.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

judecători

Ion Druță

Mariana Pitic

Luiza Gafton

Maria Ghervas